

RIS.2687

Beknopt verslag/conclusies van de extra commissie Wonen en Ruimte van de gemeenteraad Emmen op dinsdag 15 mei 2007, aanvang 19.30 uur

Aanwezig:

Voorzitter	:	de heer J.H. Wittendorp
Commissiegriffier	:	de heer H.D. Meijeringh
Collegeleden	:	de heer A.J. Sleeking
Ambtenaar	:	de heer H.C. de Gruil
Verslaglegging	:	de heer J. Bosma (Notuleerservice Mooi Werk)
De raadsleden	:	de heer L. Oosting, de heer H. de Jonge, de heer A.J. Goudriaan, de heer J.H. de Wildt, de heer P.D. Spreeuwers, de heer G.J. Horstman, de heer J.H.G. Sulmann, de heer A. Boer, de heer H. Boers (PvdA); de heer J.H. Thole, de heer L.T. Pekelsma, mevrouw Z.S. Huising-Oldengarm, mevrouw F.I. van Wieren-Bolt, de heer T.H. Gerth, de heer F. Ensink (CDA); mevrouw T. Houwing-Haisma, de heer T. Eerenstein (VVD); de heer W.W.W. Halm, de heer R. van der Weide (BGE); de heer W.H. Moinat (SP); mevrouw M.J. Berkman (GroenLinks)
Afwezig	:	N.v.t.

1. Opening en vaststelling agenda

Voorzitter Wittendorp opent de vergadering om 19.55 uur en heet allen welkom. College en ambtenaren vernemen vanavond graag de algemene opinie van de raadsleden, eventueel zullen gemaakte opmerkingen tot aanpassingen leiden. Het is niet de bedoeling het college te bevragen, maar om samen te discussiëren, meningen te delen en elkaar proberen te overtuigen, om zo tot voorstellen te komen waar het college mee vooruit kan.

2. Presentatie (RIS.2685)

De heer de Gruil houdt de presentatie. Economische structuurversterking vormt de basis van de strategie nota 2020, de structuurvisie valt te zien als de ruimtelijke vertaling hiervan. Vernieuwen van het product Emmen is noodzakelijk om te kunnen groeien, continueren en aanpassen volstaan niet. Het voorontwerp is nadrukkelijk een discussiedocument waar de raad haar mening over kan geven. Daarnaast worden op zeven informatieavonden bevolking, bedrijven en belangenorganisaties gepolst. Bij de ruimtelijke kaders is gekozen voor kwaliteit boven kwantiteit. Duurzaamheid is leidend en de visie benadert drie ruimtelijke lagen in samenhang: de ondergrond (water, bodem, landschap en natuur); het netwerk (wegen, spoor); en de occupatie (activiteiten als wonen en werken). De visie houdt rekening met cultuurhistorie, de lobbenstructuur en het open karakter van Emmen, en de klimaatverandering. **De heer de Gruil** stipt kort de plannen in de kwadranten aan en legt vervolgens accenten. Landschappelijk zullen karakteristieke waarden versterkt worden, waarbij water leidend is. Bij verkeer wordt ingezet op verbeteren van doorstroming en de uitstraling van de entree, uitbouw van het spoor, shared space in verblijfsgebieden en veilige fietsroutes. Herstructurering en invulling van bedrijventerreinen gaan boven het aanleggen van nieuwe. De visie beoogt 'care' te spreiden en 'cure' te centreren. Er zijn drie leisure-assen: de vaarroutes; het Dierenpark en Wildliferesort; en een landelijke as. Verblijfsrecreatie en routeversterking zijn van belang. De ambitie te groeien naar 120.000 inwoners in 2020 vereist aantrekken van nieuwe inwoners. De autonome ontwikkelingen leveren geen rooskleurig plaatje op voor de Emmense economie en vitaliteit. Wervende woonmilieus

gericht op vraag kunnen mensen naar Emmen doen verhuizen. Er zullen tussen de 2.000 en 3.000 woningen gebouwd worden op basis van bos-, erf-, lint- en weidewonen. Bij voorzieningen is de inzet bestaande voorzieningen te versterken en efficiënt te bundelen op natuurlijke momenten als bijvoorbeeld een verbouwing. Wat betreft veiligheid zullen risicovolle en kwetsbare gebieden zoveel mogelijk gescheiden worden.

Naast de zeven informatieavonden is er 13 juni van 19.00 tot 21.00 een digitaal spreekuur van de wethouder. De inspraakprocedure loopt van 6 juni tot 18 juli. Hierop volgen een nota van reacties en eventueel bijstellingen in het uiteindelijke ontwerp in oktober. In november en december kan men daar op inspreken en eventuele aanpassingen zullen in januari en februari 2008 verwerkt worden. Bedoeling is de structuurvisie in maart 2008 vast te stellen in de raad, hopelijk is Emmen daarmee de eerste gemeente in Nederland.

VVD vraagt of de waterberging van Oranjedal is afgestemd met de waterschappen, er zijn ook plannen voor waterberging bij het Schoonebekerdiep. **De heer de Gruil** antwoordt dat water in het Schoonebekerdiep niet uit het Oranjedal, maar uit Duitsland komt. Verschillende waterproblemen vragen om verschillende opvang, hierover vindt zorgvuldige afstemming plaats regionaal en met de waterschappen. Door klimaatverandering zie je de termijnen waarop gebieden onderlopen korter worden, naast teveel water zijn droogtes ook een probleem. **CDA** vraagt of het de bedoeling is dat Emmen het Duitse water op gaat slaan en voor de kosten opdraait. **de heer de Gruil** antwoordt dat de gemeente morgen in ambtelijk overleg met het waterschap deze vragen aan de orde zal stellen.

CDA verwachtte leisure bij de Meerdijk en niet zozeer woonwerkcombinaties. **De heer de Gruil** geeft aan dat het voor de volledigheid benoemd is, het gaat om kleinschalige woonwerkeenheden langs de Meerdijk. Grote woonwerkcombinaties zijn op lange termijn gepland voor Pollux IV en Nieuw-Amsterdam.

CDA vraagt of het waterlandgoed in Emmercompasuum hetzelfde is als de jachthaven. Dat is niet het geval, **de heer de Gruil** meldt dat het een particulier initiatief is de gronden aan de oostkant onder water te zetten en in het water woningen te bouwen.

CDA kan de zeven koersen goed volgen, maar pleit voor een achtste koers recreatie/sport. **De heer de Gruil** zegt dat het aan de raad is. Er wordt nog druk nagedacht over de definitieve opbouw en hopelijk vindt het CDA straks voldoende leisure-aanknopingspunten in de visie.

PvdA is benieuwd waarom wonen/werken wel aan de Nieuw Amsterdamselaan en niet aan de Dordtselaan staat gepland. **De heer de Gruil** antwoordt dat er voor de Dordtselaan nog onvoldoende argumenten zijn en nader onderzoek plaats moet vinden alvorens met een voorstel te komen.

PvdA leest dat bij de herstructurering van tuinbouw in Erica ook aan water wordt gedacht, waarom is dat gescheiden van retentie? **De heer de Gruil** geeft aan dat het om gietwater gaat, Griendtsveen wil het water daar gebruiken voor het Wildlife resort en daarom is gietwater voor de tuinbouw nodig en meegenomen bij de herstructurering.

PvdA is benieuwd hoe je aan grond komt bij het bebossen van het laatste deel van de Hondsrug in combinatie met wonen. **De heer de Gruil** wijst op twee onderzoeken naar specifieke woonmilieus voor Emmen. Gemikt wordt op het gemiddelde marktsegment, niet op het hoogste zoals de Blauwe Stad (red. nabij Winschoten). Mensen kunnen zelf grond bebossen en hun woning neerzetten, ook is Staatsbosbeheer belangstellend om mee te werken waardoor gevarieerde woonmilieus voor een aantrekkelijke prijs ontstaan.

BGE wil weten of shared space in het centrum of de buitenwijken gaat gelden. **De heer de Gruil** zegt dat shared space geschikt is voor wijken en woongebieden als opvolger van het woonerfprincipe.

3. Algemene indruk

Het stuk krijgt commissiebreed complimenten voor de helderheid en hoge kwaliteit.

BGE kan zich in hoofdlijnen vinden in de visie, de insteek is goed.

PvdA noemt de lagenbenadering en de nadruk op kwaliteit aansprekend. De fractie kan zich vinden in de ambities met de volgende kanttekeningen. Bij diversiteit van werkgelegenheid zouden ontwikkelingen in het MKB meer aandacht en steun verdienen. Daarnaast kan de troef ruimte op gespannen voet staan met bosbouw, vaarverbindingen en bedrijfsontwikkelingen, dat vraagt om nauwkeurige afwegingen tussen ruimte en bedrijvigheid. De tweede ambitie van 120.000 inwoners ziet de PvdA niet absoluut, maar als een streefgetal waarvoor de gemeente zich maximaal inzet. De vergrijzing biedt hier veel kansen. Wat betreft het versterken van de centrumfunctie komt de gemeente vaak onvoldoende toe aan het bewaken van het algemeen belang tegenover projectontwikkelaars, de regiefunctie vraagt extra aandacht om versplintering te voorkomen. Bij bereikbaarheid is de inzet vooral asfalt, spoor en bus worden eerder inventariserend dan visionair beschreven terwijl met name bus- en taxivervoer voor intern verkeer van groot belang zijn.

CDA had deze discussie liever na afloop van de informatieavonden gevoerd, opdat raadsleden dan weten wat speelt bij burgers. Verder zou de visie wat concreter mogen door tijdspaden op te nemen, waar dat niet precies kan in elk geval een periodisering. Is het shared space boekje geïntegreerd in de structuurvisie? Er liggen veel nota's aan ten grondslag, straks in 2008 komt het aan op de uitvoering.

SP noemt de opzet logisch. Station Emmen-Zuid ziet de fractie niet zitten. Onderscheidende woonmilieus zijn nodig om mensen aan te trekken en bieden goede kansen.

GroenLinks vindt de ambitie te groeien naar 120.000 euro niet reëel. De GroenLinks Statenfractie onderzocht de bevolkingsgroei samen met de provincie en de RuG en kwam tot een heel andere prognose waarbij het inwonertal in Emmen stagneert en zelfs licht daalt tot 107.600 inwoners in 2030. De provincie voorziet wel groei voor Roden en Leek. **GroenLinks** doet een dringend verzoek deze te hoge ambitie bij te stellen. Een aparte recreatiekoers is een goed idee. Het is jammer dat raadsleden geen uitnodigingen voor de informatieavonden hebben gekregen, het is belangrijk te weten wat inwoners denken. **GroenLinks** stelt voor als raad een hoorzitting te organiseren en verneemt graag het standpunt van andere fracties hierover.

VVD had ook graag uitnodigingen ontvangen voor de informatieavonden om te horen wat er leeft. **VVD** ziet graag meer aandacht voor startende ondernemers, met name ondernemers die een doorstart willen maken van een kantoorje naar een bedrijventerrein wil je als gemeente graag behouden. Daarnaast zijn onderwijs en bevolkingsgroei van belang voor de vitaliteit. Het is een risico alles in hokjes en zones te stoppen, in de dorpen zouden kleine bedrijfjes gelegenheid tot uitbreiding moeten hebben.

Wethouder Sleeking is blij met de lof voor dit stuk en zal deze doorleiden naar de organisatie. Hij benadrukt het ruimtelijke karakter van de structuurvisie, het is geen nota Economie en wellicht missen sommigen daardoor het MKB en startende ondernemers. Er zijn voldoende bedrijventerreinen en de visie kiest ervoor daar geconcentreerd bedrijvigheid te stimuleren en elders in te zetten op landschap. Pensionado's bieden gouden (zilveren) kansen. De wethouder onderschrijft de regiefunctie van de gemeente en neemt de opmerking over bussen en taxi's mee. Tijdspaden zouden goed zijn, het is echter wel de eerste keer dat op een dergelijke manier uitvoeringsprogramma's gehanteerd worden. Wat betreft de bevolkingsgroei is het maar net wat je gelooft, de provincie laat de voornemens van de gemeente buiten beschouwing. Als je rommel in een model stopt, komt er ook rommel uit. RuG-planoloog Jouke de Vries voorziet wel degelijk groei tot 2030. Waar het de wethouder vooral om gaat is in te zetten op een groeirichting. Groei is van levensbelang voor voorzieningen, bereikbaarheid, economie en het vasthouden van jeugd. Het gaat om inhoudelijke doelstellingen en niet om cijferfetisjisme. In de toekomst kan de wethouder zich voorstellen dat informatieavonden beter afgestemd worden, hoewel er in kranten en flyers melding van is gemaakt.

4. Bespreking koersen en uitvoeringsprogramma

1. Koers landschap

PvdA wijst erop dat het plaatsen van bomen, het planten van bomen zou moeten heten. De bestaande kanalen hebben een goed beheer- en onderhoudplan nodig.

CDA is niet zo enthousiast over het bebossen van de Hondsrug: de haalbaarheid is nog niet overtuigend, het duurt lang en tast het karakter van het landschap aan.

VVD ziet een tegenstelling tussen het koesteren van openheid en de aanplant van bomen. Boeren zijn ook niet blij met bomen langs een kanaal in verband met schaduwwerking en dergelijke. **VVD** heeft ook bedenkingen beplanting overal door te voeren. Wat bedoelt het college met het 'vergroten van de gebruiksmogelijkheden' van de essen?

GroenLinks steunt de koers grotendeels en volgt daarbij de contouren van POP II. Duurzaamheid is leidend en **GroenLinks** is tegen bebouwing van essen.

BGE ziet de belangen van gebruikers graag voorop bij eventuele bebossing.

Wethouder Sleeking wijst erop dat gebruik van essen veel meer kan inhouden dan alleen bouwen. Iedere es is anders en heeft andere gebruiksmogelijkheden. Het intensiveren van fiets- en wandelpaden is ook een vergroting van de gebruiksmogelijkheden.

2. Koers water

CDA pleit ervoor expliciet te kijken naar de relatie tussen Duitsland en het Schoonebekerdiep. Staatsbosbeheer en het waterschap kijken anders tegen het retentiegebied Bargerveen aan.

GroenLinks is tegen optie drie van het Oranjedal met de permanente plas en de woningenbouw, onder meer omdat de fractie uitgaat van een lagere groei. **GroenLinks** blijft tegenstander van de vaarverbinding Erica – Ter Apel.

PvdA heeft te weinig informatie en onderbouwing om een keuze te maken tussen de drie opties bij het Oranjedal. Is het Oranjedal wel de aangewezen plek?

BGE wijst op eventuele toekomstige wrijving tussen retentie- en agrarische gebieden.

VVD maakt ook nog geen keus tussen de opties van Oranjedal wegens onvoldoende informatie.

De heer de Gruil kan zich voorstellen dat fracties meer informatie nodig hebben om een afgewogen keuze te maken tussen de verschillende opties. Wel heeft de provincie bij de strategische milieubeoordeling van het gebied de bekkens meegewogen en het Oranjedal als dé locatie benoemd.

3. Koers verkeer

VVD ziet graag een tijdspad en concrete acties bij aanpak van de Hondsrugweg en Rondweg. Straks is de bereikbaarheid via de A37 en de lanen goed, dan moet het niet vastlopen in de stad.

GroenLinks is tegen klakkeloos vermeerderen van asfalt. Verdubbeling van de N34 is niet nodig, aangezien mensen via de A37 binnenkomen. Het opwaarderen van de Rondweg is wel nuttig. Er zou een transferium moeten komen voor forensen en bezoekers van dierentuin en centrum.

GroenLinks zet in op openbaar vervoer en shared space.

CDA maakt zich zorgen dat de laan naar Nieuw-Amsterdam de verkeersstromen niet aan zal kunnen, mede door het extra verkeer van de A37 en de toevoeging van Delftlanden. Is een viaduct van de A37 naar het centrum misschien een oplossing?

PvdA pleit voor een lange termijn oplossing voor de Hondsrugweg door deze bij de hele centrumontwikkeling te betrekken en wellicht te kiezen voor verdieping van het wegoppervlak. Als Emmen-Zuid er komt -met een combinatie van spoor, intern openbaar vervoer en auto's-, dan moeten alle verkeersstromen naar het centrum daar een plek krijgen.

De heer de Gruil benadrukt dat in het Masterplan Emmen-Centrum de doelstelling is opgenomen de hele verkeerscirculatie te verbeteren, onder meer door het stroomverkeer van het parkerende verblijfverkeer te scheiden. Dat kan door een verdieping van de weg en het verbaasde **de heer Gruil** toen hij jaren geleden begon dat het nog niet gebeurd was. Langer hiermee wachten

betekent hogere kosten. Parkeren en de stroomfunctie kunnen in een verdiepte aanleg gecombineerd worden.

4. Koers werken

VVD constateert dat de inzet bij de herstructurering tuinbouw de oudere gebieden betreft, wanneer vindt de toegezegde discussie hierover plaats? Schaalvergroting is in de landbouw inderdaad een tendens. Waarom zijn akkerbouw en melkveehouderij niet meegenomen in de nota schaalvergroting intensieve veehouderij? Dierenwelzijn en mestwetgeving vragen om grotere stallen, het probleem speelt daar dus ook.

GroenLinks is tegen nieuwe industrie- of tuinbouwgebieden zolang er leegstand is op de huidige terreinen. In dorpen en wijken is **GroenLinks** alleen voor uitbreiding van kleinschalige en milieuvriendelijke activiteiten. **GroenLinks** is tegen intensieve veehouderij en daarom alleen voor schaalvergroting van de biologische.

SP begrijpt de beoogde kwaliteitsverbetering bij de herstructurering van de tuinbouw, in het verleden is gebleken dat kwantitatieve uitbreiding een moeilijke missie is.

CDA leest dat in dorpen in principe ruimte moet zijn voor lokale bedrijvigheid en pleit ervoor de woorden 'in principe' te schrappen. Landbouw zou gemeentebreed de ruimte moeten krijgen zich te ontwikkelen en niet in zones. Betekenen de rode en groene zones dat andere gebieden op slot gaan voor landbouw en recreatie?

PvdA stelt herstructurering van bestaande bedrijventerreinen boven ontwikkeling van nieuwe en sluit zich aan bij VVD als het gaat om nauwkeurige belangenafweging rond landbouw.

BGE vindt ook dat bestaande gebieden prioriteit moeten krijgen, de tuinbouw in het oosten is een slecht visitekaartje voor Emmen. Er zouden minder regels voor ondernemers moeten komen en er moet meer aan burgers gedacht worden.

Wethouder Sleeking gaat in op de zones. Recreatie kan grootschalig plaatsvinden in de rode en blauwe zones, de groene zone betreft de ecologische hoofdstructuur waar zeer zorgvuldig mee moet worden omgesprongen. Kleinschalig kunnen dingen natuurlijk best, het gaat erom dat je niet ongebreideld activiteiten ontplooid omdat je nu eenmaal de ruimte hebt. De structuurvisie probeert helder te kiezen waar vooral activiteiten plaats zullen vinden. Die afweging gooit andere gebieden niet op slot.

5. Koers wonen

BGE vindt ambitie en werkelijkheid ver uit elkaar liggen, straks krijgen we nog 'hunnebedwonen'. Het is van belang dat er ook voldoende betaalbare starterswoningen komen.

PvdA is tevreden dat wonen een grote plaats inneemt en herstructurering ook in de kleine kernen nadruk heeft. De fractie stelt voor de vage term evenredigheid te vervangen door voldoende, dus voldoende bouwmogelijkheden in wijken en kleine kernen afhankelijk van vraag en mogelijkheden. Naast wervende woonmilieus dient er ook voldoende aandacht voor sociale woningbouw te zijn.

CDA wil de ambitie van 120.000 handhaven en in 2010 kijken hoe het ervoor staat. Het is van belang dat in de kleine kernen voldoende woningen zijn. Passen de woningen in Bargercompascuum en Emmercompascuum in het provinciale plaatje of gaat het om een extra contingent?

GroenLinks is voor inbreiden: uitbreiden binnen de bebouwde kom. De fractie pleit voor handhaven van de 1900 woningen in Delftlanden in plaats van terugbrengen naar 1000.

GroenLinks kiest niet voor het weinig duurzame erf- en lintwonen, wel voor het boswonen maar dan voor alle bewoners. **GroenLinks** maakt hierin keuzes omdat de geambieerde groei niet gehaald kan worden, het aantrekken van veel westerlingen met deze woonvormen acht de fractie niet reëel. **De heer Gruil** merkt op dat in Delftlanden voor 1000 woningen is gekozen vanwege de afgenomen vraag, oprekken van het aantal zou ten koste gaan van Emmen Revisited.

Wethouder Sleeking raadt **GroenLinks** aan contact op te nemen met de projectleider van Delftlanden, die kan de consequenties van dergelijke keuzes toelichten. Zo zijn er contracten met MegaVastgoed. De suggestie van het **CDA** 2010 als ijkpunt te nemen om de ambitie te evalueren is verstandig. De contingentendiscussie moet nog met de provincie gevoerd worden, het zou goed zijn als de raad pleit de wervende woonmilieus als extra contingent te beschouwen. Grootschalig afwijken van de evenredigheid en de aantallen in het conceptplan zou de provincie kunnen doen terugkomen op de contingentverdeling, aangezien de functie van Emmen als streekcentrum ten grondslag ligt aan de huidige provinciale keuzes. **De heer de Gruil** voegt toe dat een stevige ambitie nodig is om extra contingenten te verdienen.

VVD vraagt of de verdunning van Delftlanden consequenties heeft voor het voorzieningenniveau. In bestaande lintdorpen zouden ook mogelijkheden voor uitbreiding moeten zijn.

Wethouder Sleeking antwoordt dat gekeken wordt of er toch draagvlak is voor de voorzieningen, maar de aantallen en consequenties zijn nog niet bekend. De verkoop loopt bij één ontwikkelaar niet lekker, woningen van een andere ontwikkelaar en gemeentelijke woningen doen het wel goed.

6. Koers voorzieningen

BGE pleit voor handhaving van alle voorzieningen, niet alleen in het centrum maar ook in de buitendorpen.

PvdA vindt dat voorzieningen moeten blijven als ze door dorpelingen gedragen kunnen worden. De fractie staat achter het uitgangspunt in te grijpen op natuurlijke wijzigingsmomenten, dit kan ook betekenen het sluiten van een voorziening. De invulling van de basisvoorziening moet afhankelijk zijn van de kern, het kan ook wat anders zijn dan een school.

CDA is blij met het handhaven van minimaal één basisvoorziening in wijken en dorpen.

De heer de Gruil noemt als voorbeeld van een aantrekkelijk moment om een nieuwe sterkere structuur te implementeren de fusie van scholen. Hij wijst ook op de beperking van de gemeentelijke macht: het instandhouden van pinautomaten en huisartsen kan de gemeente bijvoorbeeld niet bepalen.

7. Koers veiligheid

PvdA is het helemaal met de koers eens, maar vraagt zich af wat gedaan wordt met bestaande onwenselijke situaties.

Wethouder Sleeking wijst op de vele lopende saneringen, bijvoorbeeld van LPG-stations. Verder zal waar mogelijk de herstructurering geconcentreerd worden.

Uitvoeringsprogramma's

Hierover zijn geen opmerkingen.

GroenLinks wil graag weten of collega's het voorstel van een hoorzitting steunen. **PvdA** vraagt zich af of het nuttig is dit als raad te doen, is het niet een politieke taak van afzonderlijke fracties met de bevolking in contact te treden? **CDA** noemt het idee sympathiek, maar te laat. **VVD** doet nog geen uitspraak en laat het graag aan de orde komen in het overleg maandag van de commissie werkwijze van de raad. **PvdA** raadt aan een eventuele hoorzitting straks over het ontwerp te houden. **Wethouder Sleeking** blikt terug dat bij fase 1 en fase 1a de raad thematische bijeenkomsten en huiskamergesprekken heeft georganiseerd. De raad verzocht het college in een rapportage daarover om de inspraak verder te organiseren, dat heeft het college gedaan. **GroenLinks** wijst op de succesvolle provinciale bijeenkomsten rond POP II en hoopt dit bij het ontwerp vorm te geven.

5. Sluiting

Voorzitter Wittendorp sluit de vergadering om 23.10 uur onder dankzegging.